

DYNAMIKA PŁYNÓW DOSKONAŁYCH

Płyny: ciecze, gazy

Ciecze doskonałe:

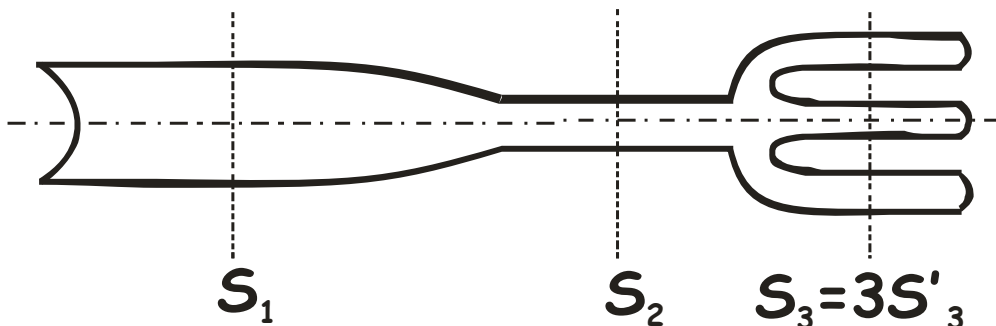
- gęstość cieczy na całej długości przewodu się nie zmienia,
- brak tarcia wewnętrznego, cząstki idealnie ruchliwe, cząstki nieściśliwe,
- spełnia prawa Eulera, Pascala i Archimedesesa,

Gazy doskonałe:

- ✓ zbiór punktów o idealnej sprężystości i braku wzajemnych oddziaływań,
- ✓ spełnia prawa Boyle'a-Mariotta, Gay-Lussaca-Charlesa, Clapeyrona

RÓWNANIA CIĄGŁOŚCI STRUMIENIA CIECZY (STRUGI) W RUCHU USTALONYM:

Założenie: ciecz wypełnia przewód całkowicie!

Natężenie przepływu masy cieczy płynącej ruchem ustalonym przez dowolny przewód, jest stałe we wszystkich przekrojach przewodu, prostopadłych do kierunku przepływu. Zatem **MASOWE NATĘŻENIE PRZEŁYWU:**

$$W_1 = W_2 = \dots = W_n$$

$$W = S \cdot u \cdot \rho_L \quad [\text{kg/s}]$$

u - średnia prędkość przepływu, ρ - gęstość płynu,

S - pole powierzchni przekroju przewodu,

$$U = S \cdot u \quad [\text{m}^3/\text{s}] \quad \text{OBJĘTOŚCIOWE NATĘŻENIE PRZEPŁYWU}$$

$$W = U \cdot \rho_L \quad [\text{kg}/\text{s}]$$

zakładając brak zmian gęstości płynu na całej długości przewodu (przepływ izotermiczny, płyny są wówczas nieściśliwe) można stwierdzić, że:

$$U_1 = U_2 = \dots = U_n$$

$$S_1 \cdot u_1 = S_2 \cdot u_2 = \dots = S_n \cdot u_n$$

$$S_1 \cdot u_1 = S_2 \cdot u_2$$

zakładając przekrój kołowy pole przekroju S wyniesie odpowiednio:

$$\frac{\pi \cdot d_1^2}{4} \cdot u_1 = \frac{\pi \cdot d_2^2}{4} \cdot u_2$$

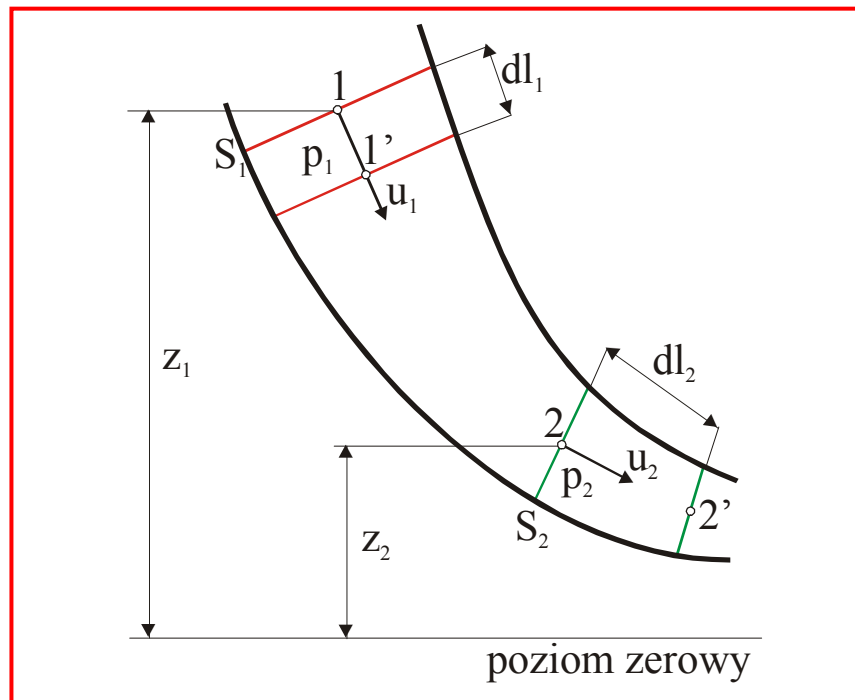
$$\frac{u_1}{u_2} = \frac{d_2^2}{d_1^2}$$

PRĘDKOŚĆ MASOWA STRUMIENIA CIECZY

Jest to stosunek masowego natężenia przepływu do pola powierzchni przekroju przewodu.

$$w_L = \frac{W}{S} = \frac{S \cdot u \cdot \rho_L}{S} = u \cdot \rho_L \quad [\text{kg}/\text{m}^2 \cdot \text{s}]$$

RÓWNANIE BERNOULLIEGO DLA PŁYNU DOSKONAŁEGO

gęstość płynu jest wielkością stałą $\rho_L = \text{const}$

Energia kinetyczna:

$$dE_K = \frac{mv^2}{2} = \frac{dmu^2}{2} = dm \left(\frac{u_2^2}{2} - \frac{u_1^2}{2} \right)$$

$$dm = S \cdot u \cdot d\tau \cdot \rho_L$$

Praca sił ciśnienia (energia potencjalna ciśnienia):

$$dA = p_1 S_1 u_1 d\tau - p_2 S_2 u_2 d\tau$$

Energia potencjalna położenia:

$$dE_p = S_1 u_1 d\tau \rho_L g z_1 - S_2 u_2 d\tau \rho_L g z_2$$

ZASADA ZACHOWANIA ENERGII

(wzrost energii kinetycznej powoduje jednoczesny spadek energii potencjalnej położenia i ciśnienia):

$$dE_k = dE_p + dA$$

po podstawieniu i skróceniu przez $S \cdot u \cdot d\tau$, ponieważ zachowana jest zasada ciągłości strugi otrzymuje się:

$$\frac{u_1^2}{2} + \frac{p_1}{\rho_L} + g \cdot z_1 = \frac{u_2^2}{2} + \frac{p_2}{\rho_L} + g \cdot z_2 = \text{const} \quad /:g$$

w powyższym równaniu każdy z członów ma wymiar $[\text{m}^2/\text{s}^2]$

$$\frac{u^2}{2g} + \frac{p}{\rho_L \cdot g} + z = H$$

natomiast w powyższym równaniu każdy z członów ma wymiar $[\text{m}]$

Z równania tego wynika, że suma trzech wysokości a mianowicie wysokości odpowiadającej ciśnieniu dynamicznemu $\frac{u^2}{2g}$, wysokości odpowiadającej ciśnieniu statycznemu $\frac{p}{\rho_L \cdot g}$ i wysokości niwelacyjnej (odniesienia) z jest wielkością stałą dla jednostki masy strugi w każdym przekroju przewodu.

lub inaczej

W czasie ustalonego ruchu cieczy doskonałej suma energii kinetycznej, energii ciśnienia i energii potencjalnej położenia dla jednostki masy płynącej strugi cieczy jest wielkością stałą.

W większości w praktyce przewody są poziome lub bardzo zbliżone do poziomu, czyli $z_1 = z_2$ (człony te opuszcza się w równaniu). Przekształcając dalej równanie Bernoulliego, mnożąc przez $\rho \cdot g$ otrzymuje się:

$$p_1 - p_2 = \frac{u_2^2 - u_1^2}{2} \cdot \rho$$

czyli zwiększenie prędkości spowoduje spadek ciśnienia i odwrotnie.

Gdy natomiast w równaniu $\frac{u^2}{2g} + \frac{p}{\rho_L \cdot g} + z = H\rho g$

opuści się z i pomnoży obie strony przez $\rho \cdot g$ otrzyma się następujące równanie

$$\frac{u^2 \rho}{2} + p = H\rho g$$

Każdy z członów ma wymiar ciśnienia [Pa], zatem otrzymuje się wyrażenie na ciśnienie całkowite p_c , gdzie $\frac{u^2 \cdot \rho}{2}$ jest ciśnieniem dynamicznym p_d a p jest ciśnieniem statycznym p_s . Stąd prędkość można obliczyć w oparciu o następujący wzór:

$$u = \sqrt{\frac{2 \cdot (p_c - p_s)}{\rho}} = \sqrt{\frac{2 \cdot p_d}{\rho}} \left[\frac{\text{m}}{\text{s}} \right]$$

Objętościowe natężenie przepływu wynosi zatem:

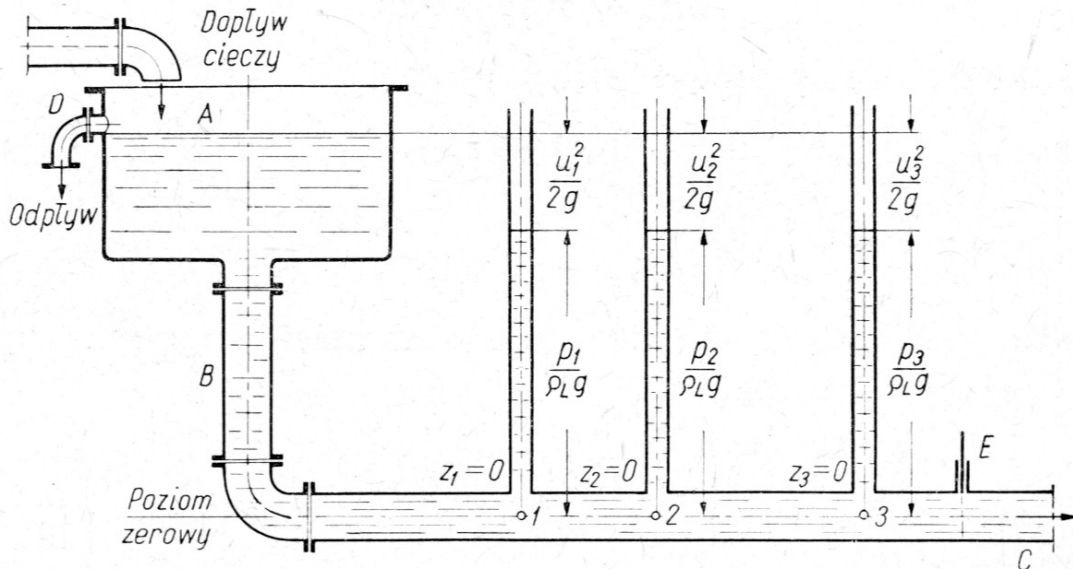
$$U = S \cdot u = S \cdot \sqrt{\frac{2 \cdot (p_c - p_s)}{\rho}} = S \cdot \sqrt{\frac{2 \cdot p_d}{\rho}} \left[\frac{\text{m}^3}{\text{s}} \right]$$

Natomiast masowe natężenie przepływu jest następujące:

$$W = S \cdot u \cdot \rho = S \cdot \sqrt{2\rho \cdot (p_c - p_s)} = S \cdot \sqrt{2\rho \cdot p_d} \left[\frac{\text{kg}}{\text{s}} \right]$$

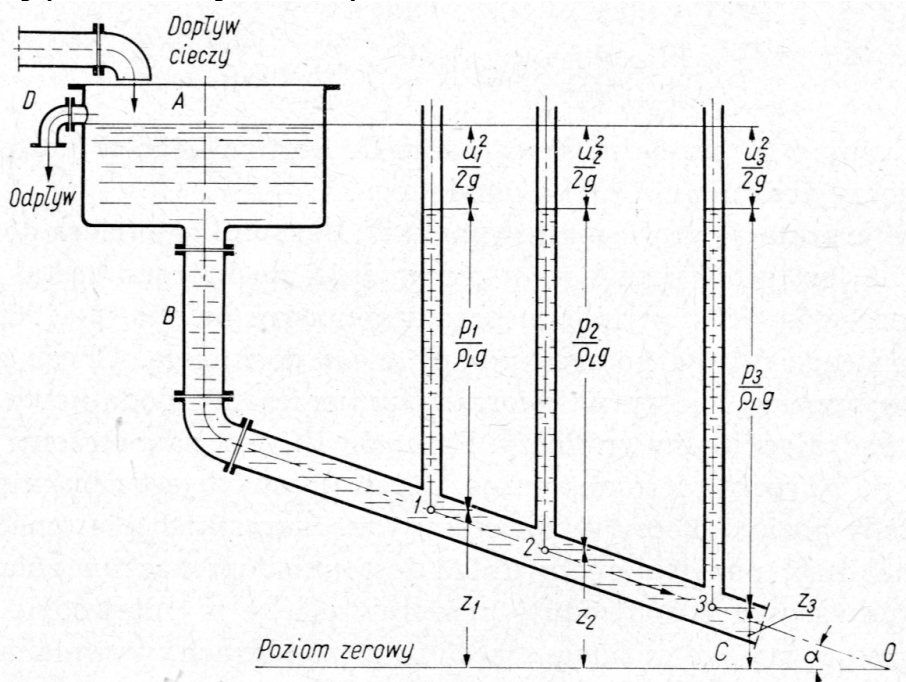
INTERPRETACJA GRAFICZNA RÓWNIANIA BERNOULLIEGO DLA CIECZY DOSKONAŁEJ

1. Równoległy, poziomy przebieg przewodu w stosunku do poziomu odniesienia. Przekrój przewodu wzdłuż całej długości jest stały tzn., że prędkość przepływu też jest stała.

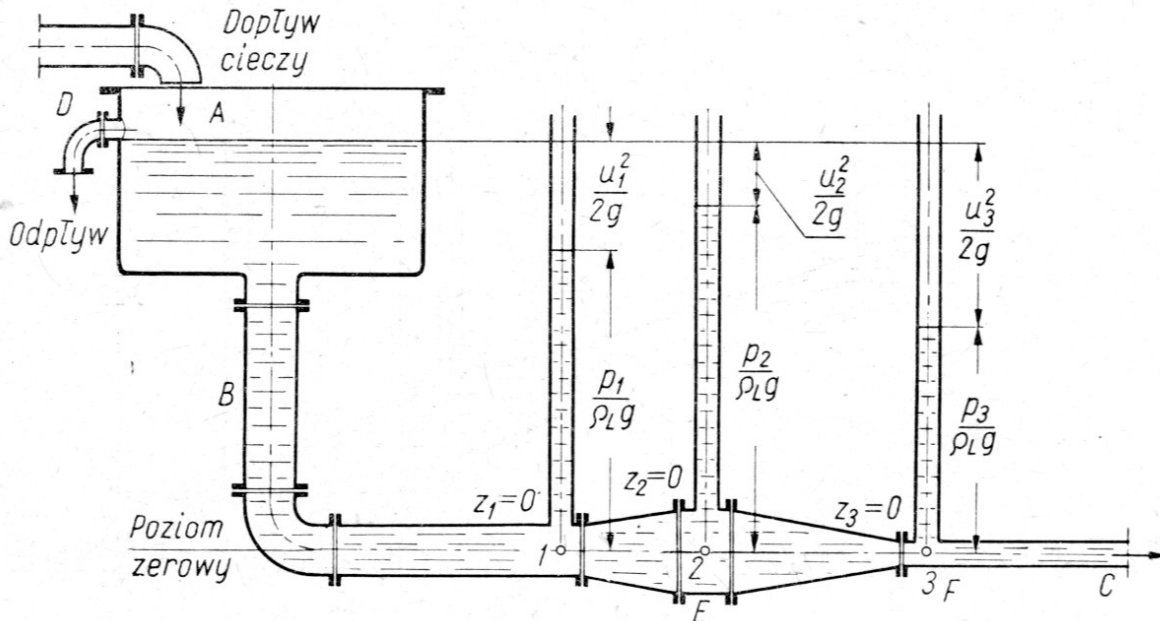
Istnieje zatem niezmienność wysokości: odniesienia, ciśnienia statycznego i dynamicznego przy w/w położeniu przewodu.

2. Przewód przebiega pod kątem α w stosunku do poziomu odniesienia. Przekrój przewodu jest stały.

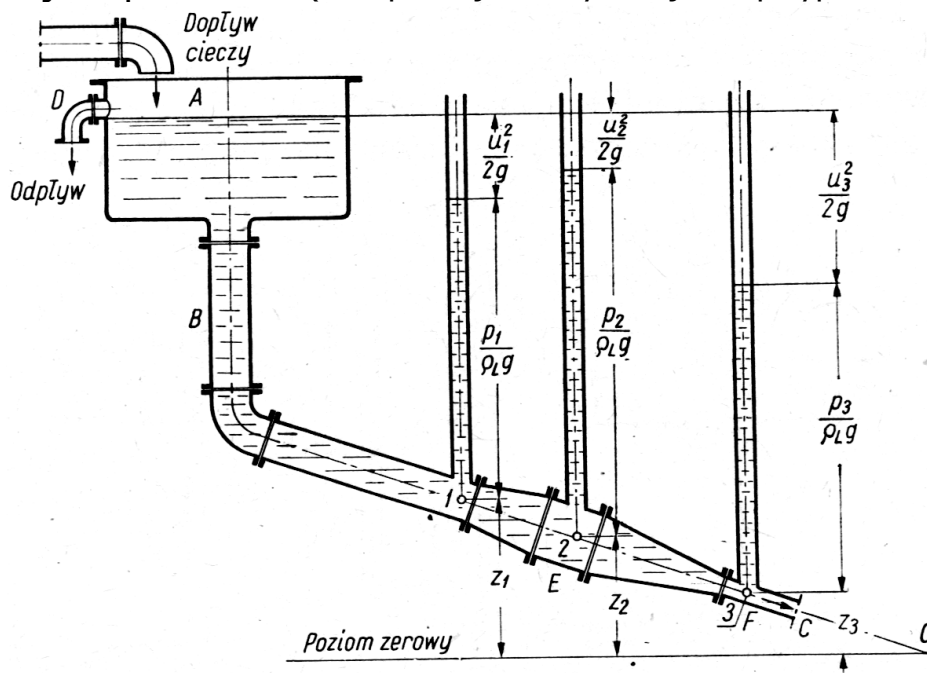
Mimo zmienności wartości trzech wysokości ich suma jest wielkością stałą.

3. Równoległy, poziomy przebieg przewodu w stosunku do poziomu odniesienia. Przekrój przewodu zmienny tzn., że prędkości są różne w różnych przekrojach przewodu.

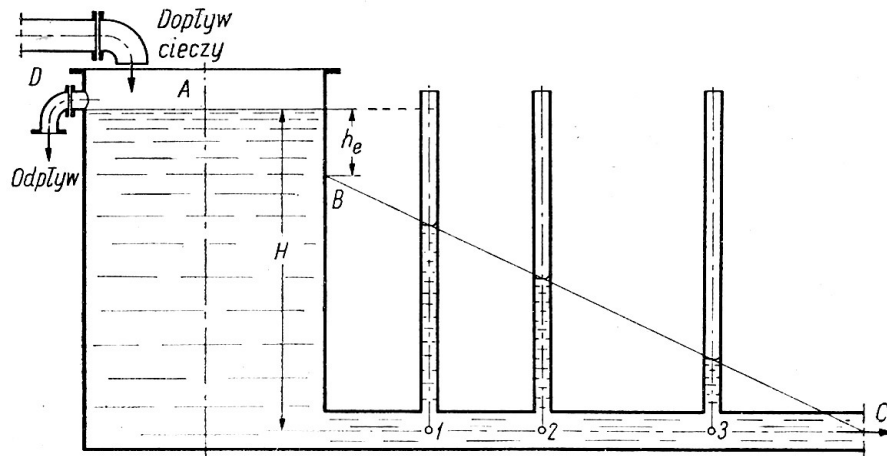

Zwiększenie przekroju oznacza zmniejszenie prędkości przepływu tzn. zmniejszenie energii kinetycznej wzrasta natomiast ciśnienie statyczne. Odwrotnie gdy przekrój zmniejsza się, wzrasta energia kinetyczna czyli ciśnienie dynamiczne a spada ciśnienie statyczne.

4. Przebieg przewodu pod kątem α w stosunku do poziomu odniesienia. Przekrój przewodu zmienny tzn., że prędkości są różne w różnych przekrojach przewodu. (Interpretacja identyczna jak w przypadku 2 i 3).

RÓWNANIE BERNOULIEGO DLA PŁYNÓW RZECZYWISTYCH

CZĘŚĆ ENERGII JEST TRACONA I ZAMIENIANA NA CIEPŁO

Wysokość h_e odpowiada energii kinetycznej, która jest stała dla każdego z przekrojów (średnica przewodu jest niezmienna). Obserwowane straty ciśnienia tłumaczy się oporami jakie musi pokonać ciecz w czasie przepływu. Opory te wynikają z występowania tarcia wewnętrznego cieczy rzeczywistych jak również mogą być związane z nagłą zmianą przekroju przewodu i kierunku przepływu, istnieniem na przewodzie kurków, zaworów, zasuw itp..

$$\Delta P = f(d, L, u, \rho_F, \eta_F)$$

$$\frac{u_1^2}{2} + \frac{p_1}{\rho_L} + g \cdot z_1 = \frac{u_2^2}{2} + \frac{p_2}{\rho_L} + g \cdot z_2 + \frac{\Delta p_{str}}{\rho_L} \left[\frac{\text{m}^2}{\text{s}^2} \right] \text{ lub}$$

$$\frac{u_1^2}{2g} + \frac{p_1}{\rho_L \cdot g} + z_1 = \frac{u_2^2}{2g} + \frac{p_2}{\rho_L \cdot g} + z_2 + h_{str} \text{ [m]}$$

gdzie: Δp_{str} i h_{str} – straty ciśnienia spowodowane oporami przepływu,

KRYTERIUM REYNOLDSA

$$Re = \frac{u \cdot d \cdot \rho_L}{\eta} = \frac{u \cdot d}{\nu} = \frac{w \cdot d}{\eta}$$

Ruch laminarny

$$Re < 2100$$

Ruch przejściowy

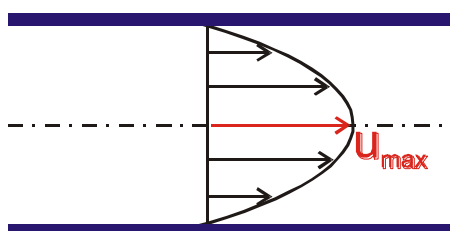
$$2100 < Re < 3000$$

Ruch burzliwy

$$3000 < Re < 500000$$

ROZKŁAD PRĘDKOŚCI

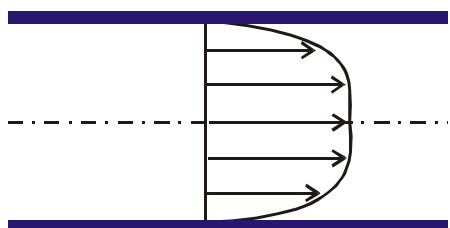
r. laminarny

Strugi czynnika układają się równoległe do osi przewodu, rozkład prędkości ma kształt paraboli. Prędkość maksymalna przypada w osi przewodu.

$$u_{sr} = 0,5 u_{max}$$

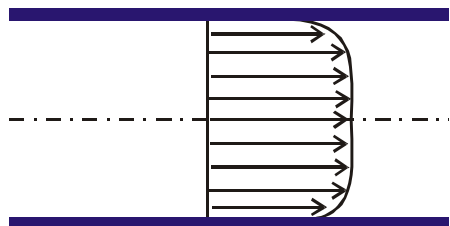
r. przejściowy

$$u_{sr} \cong 0,8 u_{max}$$

Strugi czynnika wirują w różnych kierunkach, rozkład prędkości ma kształt spłaszczonej krzywej. W środkowej części przewodu prędkość pozostaje ta sama, maleje do zera przy ściankach.

r. burzliwy

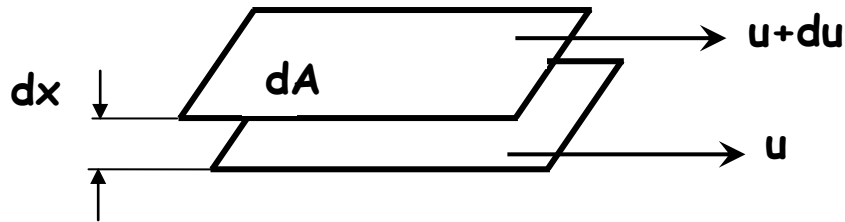
$$u_{sr} \cong 0,85 u_{max}$$

$$\text{PROMIEN HYDRAULICZNY} - r_h = \frac{\text{powierzchnia}}{\text{obwód}} = \frac{S}{B}$$

$$\text{ŚREDNICA ZASTĘPCZA} - d_e = 4r_h = \frac{4S}{B}$$

LEPKOŚĆ

Lepkość płynów rzeczywistych wywołuje opór podczas przesuwania się cząstek lub warstwek płynu względem siebie. Siły lepkości (siły tarcia wewnętrzne) występują tylko w czasie ruchu.

SIŁA TARCIA $dT = \eta \frac{du}{dx} \cdot dA$ stąd $\eta = \frac{dx}{du} \cdot \frac{dT}{dA}$

gdzie:

η - **współczynnik lepkości dynamicznej [kg/m·s]=[Pa·s]**

$$1 \text{ Poise} = 1 \text{ P} = 0,1 \text{ kg/m} \cdot \text{s}$$

$$1 \text{ cP} = 0,001 \text{ kg/m} \cdot \text{s}$$

ν - **współczynnik lepkości kinematycznej [m²/s]**

$$\nu = \frac{\eta}{\rho} \left[\frac{\text{m}^2}{\text{s}} \right]$$

$$1 \text{ Stokes} = 0,0001 \text{ m}^2/\text{s}$$

$$1 \text{ cSt} = 0,01 \text{ St}$$

Lepkość dynamiczna cieczy zmniejsza się ze wzrostem temperatury, praktycznie nie zależy od ciśnienia. Dla gazów lepkość dynamiczna zwiększa się z temperaturą, gdy są to gazy doskonałe nie zależy od ciśnienia. Lepkość kinematyczna dla gazów silnie zależy od ciśnienia, dlatego posługujemy się tzw. zredukowaną lepkością kinematyczną ν

DYNAMIKA PŁYNÓW RZECZYWISTYCH

RÓWNANIE POISEUILLE'A

Wyprowadza się w oparciu o równowagę sił działających na element poruszającego się płynu. Na taki element działają: siła ciężkości, siła parcia (wywołująca ruch), siła przeciwparcia, siły ściskające element płynu i siła tarcia. Postać równania jest następująca: W założeniu płyn porusza się

RUCHEM UWARSTWIONYM, CZYLI LAMINARNYM.

$$U = \frac{\pi \cdot \Delta P \cdot d^4}{128 \eta_L \cdot L}$$

zaś prędkość maksymalną, która przy w/w założeniu przypada w osi przewodu i prędkość średnią można wyliczyć w oparciu o wzory:

$$u_{sr} = \frac{\Delta P \cdot d^2}{32 \eta_L \cdot L}$$

$$u_{max} = \frac{\Delta P \cdot d^2}{16 \eta_L \cdot L}$$

$$\text{stąd } \frac{u_{max}}{u_{sr}} = 2$$

$$\text{zatem } u_{max} = 2 \cdot u$$

RUCH BURZLIWY

Dla ruchu burzliwego objętościowe natężenie przepływu i prędkość maksymalną można wyznaczyć w oparciu o wzory:

$$U = \frac{49}{60} \cdot \frac{\pi \cdot u_{max} \cdot d^2}{4}$$

$$u_{max} \cong 1,18 \cdot u$$

RUCH PRZEJŚCIOWY

Natomiast dla przejściowego przepływu płynu w/w wyznacza się w oparciu o podane niżej wzory:

$$U = \frac{49}{60} \cdot \frac{\pi \cdot u_{max} \cdot d^2}{4}$$

$$u_{max} \cong 1,25 \cdot u$$

DYNAMIKA PŁYNÓW RZECZYWISTYCH

STRATY CIŚNIENIA WYWOŁANE TARCIEM WEWNĘTRZNYM

$$\Delta P = f(d, L, u, \rho_F, \eta_F)$$

zgodnie z analizą wymiarową

$$Eu = A \left(\frac{L}{d} \right)^b Re^{-e}$$

$\frac{L}{d} = K_g$ - kryterium podobieństwa geometrycznego

$$Re = \frac{u \cdot d \cdot \rho}{\eta} \text{ - kryterium Reynoldsa}$$

$$Eu = \frac{\Delta p}{\rho \cdot u^2} \text{ - kryterium Eulera}$$

Na podstawie doświadczeń ustalono, że wykładnik potęgowy **b=1**, natomiast wykładnik potęgowy **e** i współczynnik proporcjonalności **A** przybierają różne wartości.

Stąd spadek ciśnienia można wyrazić następująco:

$$\Delta p = 2A \cdot Re^{-e} \cdot \frac{L}{d} \cdot \frac{u^2 \cdot \rho}{2} = \lambda \cdot \frac{L}{d} \cdot \frac{u^2 \cdot \rho}{2}$$

przy czym

$$\lambda = f(Re)$$

CIŚNIENIE HYDROSTATYCZNE

Różnica ciśnień na dwóch poziomach płynu o gęstości ρ_L i odległych w kierunku pionowym h wynosi:

$$\Delta p = h \cdot \rho_L \cdot g \text{ [Pa]}$$

Jeżeli na zwierciadle panuje ciśnienie p_0 to w dowolnym punkcie cieczy oddalonym o h od zwierciadła ciśnienie wynosi:

$$p = p_0 + h \cdot \rho_L \cdot g$$

OPORY TARCIA WEWNĘTRZNEGO:

Spadek ciśnienia płynu w czasie przepływu przez rurę o długości L i niezmiennej średnicy d , spowodowany oporami tarcia wewnętrznego:

$$\Delta p = \lambda \cdot \frac{L}{d} \cdot \frac{u^2 \cdot \rho}{2} \quad \text{- r. Darcy-Weisbacha}$$

gdzie: λ – współczynnik oporu tarcia wewnętrznego, funkcja liczby Reynoldsa,

a) RUCH LAMINARNY:

$$\lambda = \frac{64}{\text{Re}} \quad \text{zatem} \quad \Delta p = \frac{32u \cdot \eta \cdot L}{d^2} \quad \text{- r. Poiseuille'a}$$

b) RUCH BURZLIWY (rura gładka):

gdym $3 \cdot 10^3 < \text{Re} < 10^5$

$$\lambda = \frac{0,3164}{\sqrt[4]{\text{Re}}} \quad \text{- r. Blasiusa}$$

gdym $3 \cdot 10^3 < \text{Re} < 3 \cdot 10^6$

$$\lambda = 0,0052 + \frac{0,5}{\text{Re}^{0,32}} \quad \text{- r. Koo}$$

gdym $10^5 < \text{Re} < 10^8$

$$\lambda = 0,0032 + \frac{0,221}{\text{Re}^{0,237}} \quad \text{- r. Nikuradsego}$$

gdym $10^4 < \text{Re} < 10^7$

$$\lambda = \frac{0,184}{\text{Re}^{0,2}} \quad \text{- r. Blasiusa}$$

c) RUCH BURZLIWY (rura szorstka):

$$\lambda = \frac{1}{(2 \lg 3,72 \cdot d/k)^2}$$

gdzie: k – szorstkość bezwzględna [m],

Oprócz oporów tarcia wewnętrznego wyróżniamy **opory lokalne (zmiana kierunku lub kształtu geometrycznego rurociągu)**, zatem opory sumaryczne są sumą oporów tarcia wewnętrznego i oporów lokalnych.

$$\Delta p_n = \zeta_n \cdot \frac{u^2 \cdot \rho}{2}$$

ζ - współczynnik oporu lokalnego zależny od rodzaju oporu np. nagłe przewężenie lub rozszerzenie przewodu, istnienie zaworu na przewodzie, zmiana kierunku przepływu itp.

Zatem:

$$\Delta p + \Delta p_n = \lambda \cdot \frac{L}{d} \cdot \frac{u^2 \cdot \rho}{2} + \sum \zeta_n \cdot \frac{u^2 \cdot \rho}{2}$$

URZĄDZENIA SŁUŻĄCE DO POMIARU PRĘDKOŚCI PRZEPŁYWU PŁYNU

1. ZWĘŻKA POMIAROWA (w postaci dyszy lub kryzy)

Zasada pomiaru polega na stwierdzeniu proporcjonalności objętościowego natężenia przepływu płynu do pierwiastka kwadratowego spadku ciśnienia mierzonego w obrębie zwężki. Zwężka jest pierścieniową płytką mającą kołowy otwór o średnicy mniejszej niż średnica przewodu, środek otworu pokrywa się z osią przewodu.

2. RURKA PITOTA I PRANDLA

Rurka Pitota. Jedno ramię rurki ustawione jest „pod prąd” i mierzy sumę ciśnienia statycznego i dynamicznego, drugie ramię wskazuje ciśnienie statyczne w tym samym przekroju, co ramię pierwsze. Różnica słupów w manometrze odpowiada, zatem energii kinetycznej płynu, która jak wiadomo jest proporcjonalna do prędkości przepływu.

3. RURA VENTURIEGO

Rura Venturiego składa się z cylindrycznej tulei wlotowej, zwężki właściwej i dyfuzora tworzącego łagodnie rozszerzający się stożek ścięty. Straty ciśnienia w tym przypadku spowodowane są z przewężeniem strumienia płynu a następnie z jego powiększeniem są znacznie mniejsze niż przy użyciu zwężki. Rura Venturiego służy do precyzyjnych pomiarów prędkości przepływu na stałe.

4. ROTAMETRY

Rotametr składa się z pionowej rury rozszerzającej się w kierunku przepływu płynu. Podczas przepływu płynu z dołu do góry wewnątrz rury umieszczony jest pływak o gęstości większej niż przepływający płyn. Pływak utrzymywany jest na stałym poziomie, gdy prędkość przepływu jest stała. W tym przypadku zachodzi równowaga dwóch sił: siły ciężkości pływaka (F_p) i siły parcia (R), jakie wywiera płyn na pływak poruszający się ku górze. Prędkość przepływu będzie, zatem równa:

$$u = \sqrt{\frac{2g(\rho_p - \rho_L)V_p}{S\rho_L}}$$

ZADANIA

ZADANIE 1

Przewodem o średnicy wewnętrznej 42mm płynie wodny roztwór gliceryny o gęstości 1190 kg/m^3 (15°C). Obliczyć prędkość liniową oraz objętościowe natężenie przepływu jeśli w ciągu godziny przepływa 6000kg roztworu.

ZADANIE 2

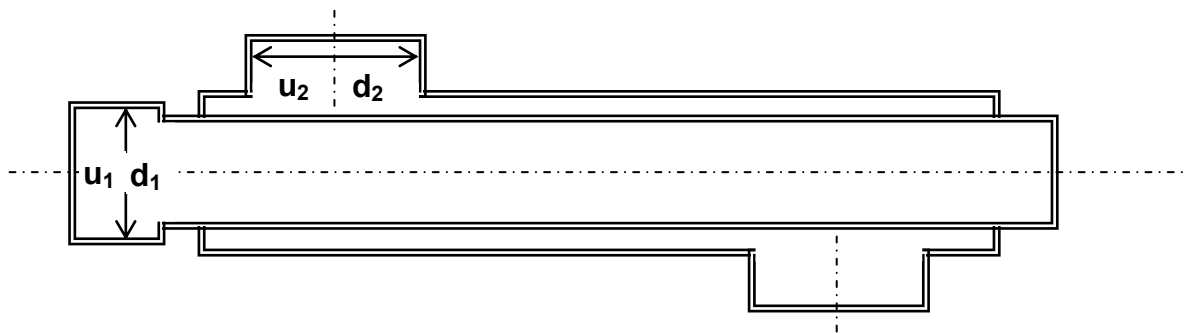
Do rurek wymiennika ciepła przewodem o średnicy wewnętrznej 200 mm dopływa ciecz z prędkością $0,7\text{m/s}$. W rurkach, które mają średnicę wewnętrzną 14mm prędkość przepływu wynosi $2,8\text{m/s}$. Obliczyć liczbę rurek w wymienniku. Gęstość cieczy jest stała.

ZADANIE 3

Obliczyć krytyczną prędkość, przy której następuje zmiana charakteru przepływu z laminarnego na przejściowy dla:

- wody o temperaturze 20°C (dane dla wody $\rho=998 \text{ kg/m}^3$; $\eta=10^{-3} \text{ Pa}\cdot\text{s}$),
- oleju mineralnego o temperaturze 20°C (dane dla oleju $\rho=910 \text{ kg/m}^3$; $\eta=114\cdot 10^{-3} \text{ Pa}\cdot\text{s}$) w przewodzie o średnicy 92mm.

ZADANIE 4

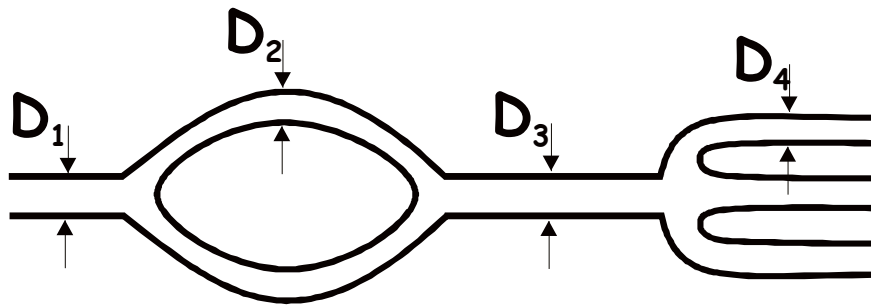
Do wymiennika ciepła przewodem o średnicy wewnętrznej d_1 26mm dopływa woda ciepła z prędkością $u_1=1,43 \text{ m/s}$ oraz przewodem o średnicy wewnętrznej d_2 32mm woda zimna z prędkością $0,8\text{m/s}$. Woda ciepła dopływa do wewnętrznej rury wymiennika. Obliczyć średnice rur wymiennika, jeżeli wiadomo, że woda ciepła i zimna płyną w wymienniku z prędkością $u=2\text{m/s}$. Grubość ścianek obu rur wymiennika wynosi 2mm. Gęstość cieczy jest stała.

ZADANIE 5

W wymienniku ciepła o średnicy wewnętrznej 0,53 m płynie woda o temperaturze 60°C z prędkością 0,3 m/s. Wewnątrz wymiennika znajduje się 61 rurek, które ułożone są w foremne sześciokąty. Średnica zewnętrzna każdej z rurek wynosi 33mm. Wyznaczyć charakter ruchu wody, przyjmując, że gęstość wody wynosi 983 kg/m³, lepkość dynamiczna jest równa 0,47·10⁻³ Pa·s oraz, że przepływ wody jest równoległy do rurek.

ZADANIE 6

Jest dany rurociąg średnica D_1 wynosi 0,13m zaś prędkość przepływu cieczy $u_1=0,07\text{m/s}$. Następnie rurociąg rozdziela się na dwie nitki a średnica D_2 wzrasta dwukrotnie w porównaniu z D_1 . Kolejno rurociąg łączy się w jedną nitkę i średnica D_3 wynosi 0,64m. Na koniec rurociąg rozdziela się na trzy nitki. Obliczyć u_2 , u_3 , u_4 i D_4 . Ponadto wiadomo, że gęstość jest stała a $S_3=0,2S_4$. UWAGA: $S_4=3S_4'$.

ZADANIE 7

W poziomej rurze o średnicy 30mm, w której płynie woda ($\rho_L=1000\text{ kg/m}^3$) panuje ciśnienie statyczne równe 87 mmHg. Całkowite ciśnienie wynosi 154 mmHg. Wyznaczyć prędkość przepływu wody i objętościowe natężenie przepływu.

ZADANIE 8

Ciśnienie całkowite w przewodzie o przekroju 250x270mm, którym płynie gliceryna ($\rho_L=1261,3\text{ kg/m}^3$) wynosi 115 mmHg. Wiedząc, że objętościowe natężenie przepływu wynosi 0,25 m³/s wyznaczyć ciśnienie statyczne panujące w płynącej glicerynie. Przewód jest poziomy.

ZADANIE 9

Dany jest poziomy przewód o zmiennym przekroju. Natężenie objętościowe przepływu wody przez ten przewód wynosi $0,07\text{m}^3/\text{s}$. W pierwszej części przewodu gdzie $d_1=250\text{mm}$ ciśnienie statyczne wynosi $1,2\text{ mH}_2\text{O}$. Wyznaczyć ciśnienie statyczne panujące w drugiej części przewodu, gdzie $d_2=470\text{mm}$. Przyjąć gęstość wody równą $1000\text{kg}/\text{m}^3$.

ZADANIE 10

Oblicz objętościowe natężenie przepływu płynu poruszającego się ruchem laminarnym w przewodzie o powierzchni przekroju 10cm^2 , którego prędkość w osi przewodu wynosi $2\text{cm}/\text{s}$.

ZADANIE 11

Rurociągiem o średnicy 120mm , w temperaturze 30°C , ruchem laminarnym płynie roztwór gliceryny z prędkością średnią $5\text{m}/\text{s}$. Obliczyć straty ciśnienia spowodowane występowaniem sił tarcia wewnętrznego i objętościowe natężenie przepływu wiedząc, że lepkość kinematyczna gliceryny w w/w temperaturze wynosi $5,3 \cdot 10^{-4}\text{ m}^2/\text{s}$, gęstość roztworu gliceryny jest równa $1190\text{kg}/\text{m}^3$ a długość rurociągu wynosi natomiast 4000mm .

ZADANIE 12

Przewodem prostoliniowym o średnicy 120mm i długości 120m przepływa woda w temperaturze 20°C z liniową prędkością $1,2\text{m}/\text{s}$. Współczynnik lepkości dynamicznej dla wody w tej temperaturze wynosi 1cP , gęstość jest bliska $1000\text{kg}/\text{m}^3$. Obliczyć objętościowe natężenie przepływu i straty ciśnienia wywołane tarcie wewnętrzne. Opory lokalne pominąć.

ZADANIE 13

Woda wodociągowa o temperaturze 10°C jest transportowana pionową rurą o średnicy 130mm i wysokości 15000mm do aparatu umieszczonego na trzeciej kondygnacji hali technologicznej. Obliczyć straty ciśnienia spowodowane przepływem $3,5$ litra wody na sekundę. ($r_L=1000\text{kg}/\text{m}^3$, $h=1,3071\text{cP}$).